

In vogelvlucht

Zwitserland — Bergland tussen het noorden en het zuiden van Europa! We vliegen er even overheen, over blauwgroene meren, gletsjers en besneeuwde Alpen-toppen, vlaktes en valleien vol historische stadjes.

Van hot naar her

Bevindingen — Zwitsers vormen een mix van culturen, mensen en heel veel talen. Steden vol kunst en cultuur staan in contrast met hoge bergen en een woeste natuur. Avonturenland voor bergsporters, maar ook perfect voor city trips.

Eiger, Mönch, Jungfrau

Zwitserland ligt in het hart van de Alpen. Iedereen kent de 'grote drie': Eiger, Mönch, Jungfrau, en natuurlijk de Matterhorn, de meest gefotografeerde berg ter wereld. Maar liefst 48 vierduizenders zijn het letterlijke hoogtepunt en de gletsjers van het Jungfrau-Aletschgebied zijn opgenomen op de UNESCO-Werelderfgoedlijst. Voor het uitzicht op deze hoge toppen neem je natuurlijk een van de vele kabelbanen, waarvan dit land de pionier is. Bij het Jungfraujoch (3454 m), de Metro Alpin in Saas-Fee, of de Klein-Matterhorn (3800 m) bij Zermatt zit je er middenin.

Wijnland

Tussen al die hoge bergen worden in de dalen van Vaud, Wallis en Ticino de lekkerse wijnen verbouwd. Het beste koop je hier direct bij de wijnboer, want de meeste Zwitserse wijnen (98%) worden in het land zelf opgedronken.

Zwitserse precisie

In het land waar bussen en treinen stipt op tijd rijden is de horloge- en klokkenindustrie ontstaan. Ook een ander precisie-instrument, het Zwitsers zakmes, werd wereldberoemd.

Wie kent het niet? Het geklingel van de koebellen op de alpenweide. Voor de meeste bergbewoners en toeristen een vertrouwd geluid. Maar volgens activisten zijn koebellen geluidsoverlast en dierenmishandeling. Gelukkig worden de grootste bellen alleen bij speciale gelegenheden gedragen en hopelijk horen we de koeien nog lang (zachtjes) klingelen.

De perfecte city trip

Zwitserland heeft mooie steden en heel veel kleine historische stadjes. Meestal met een goed behouden historische binnenstad. Leukste steden voor een city trip zijn (in volgorde van persoonlijke voorkeur): Basel, Bern, Lausanne, Zurich, Luzern en Lugano. Maar ook veel wat kleinere mooie stadjes die je op een rondreis niet mag overslaan. Bijvoorbeeld: Solothurn, Murten, Fribourg, Sion, Thun, Sankt Gallen, Winterthur, Chur, Bellinzona en Locarno. Door de korte afstand tussen veel steden is een gecombineerd bezoek aan twee of drie steden dan ook goed te doen. Denk aan Basel-Solothurn-Bern, of Zurich-Winterthur-Sankt Gallen.

Fondue of raclette?

Kaasfondue (een mix van gesmolten kaas, geserveerd in een pan), raclette (voor het vuur gesmolten plakken raclettekaas) en crouste au fromage stammen oorspronkelijk uit Franstalig Zwitserland, maar zijn in heel Zwitserland geliefd.

Outdoorparadijs: 'Zwitserland heeft meer dan 20.000 km aan wandel-, fiets- en kanoroutes'

Ook een land voor water-ratten

Persoonlijk ga ik graag naar Zwitserland om in de Alpen te wandelen en om te klimmen of te skiën, maar Zwitserland is ook een heerlijk land voor waterratten! Het heldere en schone water van de meren van Ticino, Genève of Bodensee nodigt 's zomers uit tot een duik. En met een waterdichte drijftas voor je kleren kun je bij mooi weer gewoon meedoen met die Zwitsers, die massaal in de Rijn bij Basel en de Aare in Bern springen, om zich mee te laten drijven met de rivier. Zwemspullen dus niet vergeten! En nodigt het weer niet uit tot een duik in de buitenlucht, dan zijn er altijd nog de vele verwarmde zwembaden, thermen, wellnesscentra, hotels met spa's en sauna's om heerlijk te ontspannen.

Basel en de Jura

Poort tot Zwitserland — Een eerste kennismaking met Zwitserland: de metropool Basel met zijn historische binnenstad, vele musea, moderne kunst en architectuur.

blz. 24

Fondation Beyeler

De privéverzameling van Hildy en Ernst Beyeler geeft met 250 topstukken een schitterend overzicht van de klassiek-moderne kunst.

blz. 32

Watch Valley

'Vallei van de horloges' is de bijnaam van de Zwitserse Jura, de streek van de horloge-industrie. Die begon in de 15e eeuw in Genève en verspreidde zich over de hele Jura, waar nog steeds de bedrijven en musea van beroemde horlogemerken zijn gevestigd.

Veilig zwemmen met een drijftas in de Rijn bij Basel.

blz. 17

Basel ★

De tweede stad van Zwitserland is een levendige studentenstad met een internationale sfeer. Met zijn middeleeuwse binnenstad, de hoogste museumdichtheid van het land, moderne architectuur en een swingend uitgaansleven is het een echte cultuurstad.

blz. 31

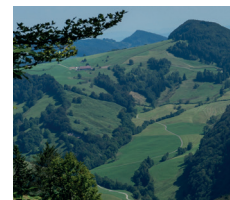
Mont Chasseral (1607 m)

Een van de hoogste bergen van de Jura. Het uitzicht op de Berner Alpen vanaf de top is fenomenaal.

blz. 26

Rhybadhüsli

Op de hoge badsteiger tegenover het Tinguely-museum in Basel vind je het zonneterras Veronica. Daar kun je de Rijnzweemers met hun drijfassen zien voorbijkomen, terwijl je geniet van een lunch of diner.

blz. 29

Freiberge

Wandelen door een mozaïek van bossen en open velden met reusachtige sparren en grote boerderijen. Het smalspoortreintje tussen Saignelégier en Glovelier maakt lange trein-wandelcombinaties mogelijk.

blz. 28

St-Ursanne

Schilderachtig gelegen aan de rivier de Doubs, het mooiste middeleeuwse stadje van de Jura.

In Basel mag je baden in enkele stadfonteinen. Ja, je leest het goed! Dat is een lange traditie. Trek je zwembroek aan en stap op warme dagen in een heerlijk koele fontein.

blz. 31

La Chaux-de-Fonds

Bezit maar liefst zeventig horlogefabrieken. Bezoek het Musée International d'Horlogerie, bekroond om zijn prachtige collectie.

blz. 24

Le Bar Rouge

Alleen al vanwege het uitzicht! Op de 31e verdieping van de Messeturm in Basel.

beleven

Erin duiken

De poort tot Zwitserland

V

Voor velen de eerste kennismaking met Zwitserland: in een bocht van de Rijn, op het drielandpunt met Frankrijk en Duitsland, ligt de metropool Basel. Het is een levendige studentenstad met een internationale sfeer, een prachtige historische binnenstad, toonaangevende musea en overal moderne kunst en architectuur. Als poort tot Zwitserland vormt de stad een ideaal startpunt voor een rondreis door het land.

Tussen Basel en het Meer van Genève rijst de Jura op, een langgerekt middelgebergte dat zich over 250 km uitstrekt langs de grens met Frankrijk. Het smalle gebergte is ooit ontstaan doordat de oprijzende Alpen het vlakke kalksteenplateau als een tafelkleed wgdudwen en in steile golven plooiden. Aan de oostkant is de Jura op zijn hoogst en steekt 1000 m uit boven het vlakke Mittelland. De hoogste Juratoppen liggen hier als het ware op een rij: Chasseral (1607 m), Chasseron (1607 m) en Mont Tendre (1679 m), uitzichtpunten hoog boven de meren van Biel en Neuchâtel.

Achter die hoge Juratoppen gaat een landschap schuil van parallelle bergketens en golvende hoogvlakten. Bossen met grote sparren wisselen af met ge-

TER ORIËNTATIE

Toeristische info: Basel en Baselland: baselland-tourismus.ch; Kanton Jura, Bielersee/Berner Jura, Lac du Neuchâtel, Jura Vaudois; j3l.ch

Vervoer: Euro airport Basel-Mulhouse-Freiburg ligt op Frans grondgebied niet ver van het drielandpunt. Er is een tram en busverbinding met het Zwitserse treinstation Basel SBB (20 min.). Treinreizigers uit Duitsland stappen het beste uit op Basel Badische Bahnhof, het station langs de spoorlijn uit Duitsland.

isoleerde boerderijen en bergweiden vol gientianen. De Juraketens worden doorsneden door rivieren en kloven. Het gebied is grotendeels dunbevolkt, in de dalen liggen dorpen, middeleeuwse stadjes en kastelen. Delémont en horlogestad La Chaux-de-Fonds zijn de enige steden van enige omvang.

We volgen de Jura van noord naar zuid, beginnend in de Duitstalige kantons Aargau, Basel, Solothurn en Bern komen we naar het zuiden toe al snel in de Franstalige kantons Jura, en (delen) van de Neuchâtel en Vaud, die het grootste deel van de Jura innemen.

Basel

In een bocht van de Rijn, op het drielandpunt met Frankrijk en Duitsland, ligt de metropool Basel. Het is de enige Zwitserse stad met een haven, die voor grote schepen bevaarbaar is. De ligging aan de Rijn heeft de ontwikkeling van de stad sterk bevorderd. Al sinds de Romeinse tijd werd de rivier met legerkampen en vestingen verdedigd.

De toegangspoort Basel vormt het economisch zwaartepunt van Noordwest-Zwitserland. Met 187.000 inwoners is Basel, na Zürich en Genève, de derde stad van Zwitserland. Groot geworden door de chemische en farmaceutische industrie, de haven, de handel en het bankwezen. En met zijn charmante middeleeuwse binnenstad, moderne architectuur en een swingend uitgaansleven is Basel een echte cultuurstad. De stad heeft de hoogste museumdichtheid van het land en telt maar liefst dertig musea.

Geschiedenis

Basels historie gaat terug tot de 3e eeuw, toen de Romeinen langs de Rijn de legerplaats Basilia aanlegden. In de 4e eeuw werd Basel prijsgegeven aan de Alemanen die de Rijn overstaken. In de middeleeuwen vestigden de Franken zich op deze plaats en ontwikkelde Basel zich tot een zelfstandige stadstaat met een bisschop aan het hoofd. In 1501 trad Basel toe tot het Zwitserse Eedgenootschap. Kort daarna kreeg de Reformatie er een grote invloed, zozeer zelfs dat de bisschop en het domkapittel de stad verlieten: Basel werd een protestantse stad. Papierindustrie, drukkerijen en de zijde-industrie brachten in de 16e tot 18e eeuw grote welvaart. Met de bereiding van kleurstoffen voor de zijde-industrie werd de basis gelegd voor de grote chemische en farmaceutische concerns van tegenwoordig.

Het Rathaus van Basel is gebouwd in renaissancestijl, heeft gotische ornamenten, een prachtige klok en kleurige schilderingen

Toonaangevende architectuur

In de 20e eeuw groeide de handel en vestigden veel banken in Basel hun hoofdkantoor. De laatste decennia volgde een bouwgolven van moderne musea en steeds hogere kantoorgebouwen, ontworpen door toonaangevende Zwitserse en internationale architecten. Projecten als de uitbreiding van het Kunstmuseum (2016) en de recente Roche-torens 1 (2015) en 2 (2022), van de bekende chemiereus Hoffmann-La Roche maken Basel tot de onbetwiste architectuurhoofdstad van Zwitserland. Roche Turm 2 is met 205 m momenteel het hoogste gebouw van Zwitserland.

De Grand Tour of Switzerland

Het toerisme in Zwitserland is twee eeuwen oud —

Daarvoor werden de Alpen gemeden, als plaats waar goden en demonen huisden, die 's winters voor lawines zorgden.

De bergen werden gezien als obstakels, die men zo snel mogelijk diende over te steken op weg naar Italië. De Alpenpassen, in feite de laagste overgangen tussen de bergen, werden beklommen als ware het de hoogste bergtoppen.

De eerste toeristen

In de 18e eeuw veranderde dit toen wetenschappers, schrijvers en kunstenaars de Alpen verkenden en het berglandschap en hun bewoners gingen verheerlijken. Het gedicht *Die Alpen* (1732) van de

Zwitserse arts Albrecht von Haller en de roman *Julie ou la Nouvelle Héloïse* (1761) van Rousseau – een liefdesroman die zich afspeelde in de bergen – vormde de aanzet tot de komst van de eerste toeristen, die op hun *Grand Tour* door Europa voortaan Zwitserland bezochten als zelfstandig reisdoel. *The Prisoner of Chillon* van Byron en de tot de verbeelding sprekende beklimming van de Matterhorn door Engelse alpinisten zorgden voor de nodige nieuwsgierigheid van met name welgestelde Engelse toeristen naar dat onherbergzame land. De *Grand Tour of Switzerland* was geboren.

Spoorlijnen brachten steeds meer toeristen naar Zwitserland, waar luxeuze berghotels werden gebouwd en waar werd gezocht naar ingenieuze manieren om de toeristen naar de hoogste toppen te brengen. In 1871 werd met de Rigibahn de eerste tandradtrein van Europa gebouwd, waarna onder meer de Pilatus-, Jungfrau- en Gornergratbanen volgden. De eerste met kabels aangedreven tandradbaan was in 1879 aan de Brienzensee de baan naar hotel Giessbach, om toeristen vanaf het meer naar het hotel te brengen.

Postkoets over de Gotthardpas, schilderij Gotthardpost van Rudolf Koller, 1873, Kunsthaus Zürich

Met de moderne postbus over de Fukapas. Op de achtergrond de Grimselepas en de Finsteraarhorn